

Tisková zpráva:

NAVRÁCENÍ FRAGMENTU POHŘEŠOVANÉHO HEBREJSKÉHO RUKOPISU DO ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE

Židovské muzeum v Praze oznamuje, že opatření izraelské policie, Policie České republiky a Interpolu vedlo k úspěšnému dokončení procesu repatriace fragmentu vzácného hebrejsky psaného rukopisu – pinkasu Židovské náboženské obce v Kyjově z let 1654-1854, zcizeného z Archivu Židovského muzea v Praze 30. ledna 2007.

Díky spolupráci s velvyslanectvím České republiky v Izraeli se archiválie vrátila do České republiky dnes, 22. ledna 2016, kdy ji řediteli Židovského muzea v Praze Leo Pavlátovi osobně předal velvyslanec České republiky v Izraeli Brig. gen. Ing. Bc. Ivo Schwarz.

Pinkas (nebo také pinkas ha-kehila, *pl.* pinkasei ha-kehillot) je hebrejské označení pro rukopisné svazky běžné v tradici aškenazských židovských obcí v Evropě. Tyto komunitní knihy zpravidla obsahují soubor záznamů úřední a organizační (právní) povahy a jsou nenahraditelným pramenem pro studium dějin jednotlivých obcí. Celek pinkasu Židovské náboženské obce v Kyjově je jedinečným zdrojem informací o vývoji a životě židovské komunity v Kyjově a blízkém okolí v dvoustoletém období od roku 1654 do roku 1854. Z tohoto hlediska je jeho cena nevyčísitelná.

Několik let pohřešovaný rukopis evidovaný v mezinárodní databázi uloupených uměleckých předmětů vedené Interpolem objevili odborníci Židovského muzea v Praze 4. ledna 2015 v nabídce izraelské aukční síně Asufa. Po ověření veškerých detailů a skutečnosti, že se jedná o pohřešovaný rukopis, muzeum okamžitě požádalo aukční síň o jeho stažení z prodeje a urychlené navrácení s tím, že doložilo jak svůj vlastnický nárok, tak skutečnost, že se jedná o pohřešovaný předmět, jehož krádež je registrována v databázi Interpolu. Současně muzeum ohlásilo svůj nálezný Policii ČR se žádostí, aby o něm uvědomila Interpol a vyzvala své izraelské kolegy k součinnosti při zajištění rukopisu.

Muzeum současně v obavě z prodlení paralelně jednalo o vydání s aukční síní Asufa a právním zástupcem držitele. Při tom vyšlo najevo, že v aukční nabídce byla pouze část původně odcizeného rukopisu, který patrně již pachatelé krádeže vyňali z jeho původní kožené vazby. Důvody, proč takto se vzácným svazkem naložili, mohou být různé – od očekávání vyššího výnosu z prodeje po částech až po snahu ztížit případnou identifikaci předmětu při jeho pohybu aukčním trhem. Pevně doufáme, že se podaří najít a navrátit do fondů Židovského muzea i zbývající část odcizeného rukopisu.

Protože držitel rukopisu, který se stavěl k žádosti muzea o vydání od počátku odmítavě, vznesl opakovaně námitku, že nejde o identický předmět, odborníci Židovského muzea v Praze museli dokázat, že se skutečně jedná o fragment uloupeného svazku. Muzeum má k dispozici úplnou kopii rukopisu a současně se ve fondech Ústředního archivu pro dějiny židovského lidu při Izraelské národní knihovně v Jeruzalémě nachází úplný mikrofilm svazku, takže bylo možno jednoznačně prokázat, že si příslušná fólia pražského rukopisu a fragmentu z nabídky izraelské aukční síně odpovídají do nejmenších detailů včetně anomálií v písmu, nepravdělností, poškození a dřívějších restaurátorských zásahů.

I když je případ odcizení kyjovského pinkasu v rámci samostatně fungujícího nestátního Židovského muzea v Praze ojedinělý, muzeum eviduje ve svém fondu řadu historických ztrát z let 1942-1989. Jde o případy, kdy byly předměty protiprávně vyňaty z fondu muzea a v naprosté většině v období 1945-1989 ilegálně vyvezeny z území tehdejšího Československa. Vzhledem k historickým okolnostem vzniku sbírky pražského Židovského muzea, do nějž byl v letech 1942-45 svezen v podstatě veškerý movitý kulturní majetek židovských obcí, spolků a dalších korporací z území tehdejšího Protektorátu Čechy a Morava, je pravděpodobnost, že judaika bohemikálního původu objevující se na současném trhu s uměleckými předměty jsou pohřešovanými předměty, jejichž jediným právoplatným vlastníkem je ve skutečnosti Federace židovských obcí v České republice, potažmo Židovské muzeum v Praze. Kdokoli, kdo vlastní česká či moravská judaika, nebo uvažuje o jejich koupi či přijetí darem nebo odkazem, by proto měl být velice obezřetný a ujistit se všemi možnými prostředky, že předmět není pohřešovanou ztrátou z proslulé pražské sbírky. Židovské muzeum v Praze je připraveno bezplatně ověřit provenienci jakéhokoli judaika pocházejícího z Čech a Moravy, a zbavit tak současné držitele či potenciální kupce zbytečných obav a rizik.

Fotografie ke stažení:

<https://drive.google.com/folderview?id=0B-XAXScL8rQfNUFET0dRdWFKdUk&usp=sharing>

Kontakt pro média:

Kateřina Honskusová
Vedoucí odboru rozvoje a vztahů s veřejností
Židovské muzeum v Praze
U Staré školy 1
110 00 Praha 1
T +420 222 749 281
pr@jewishmuseum.cz

www.jewishmuseum.cz